

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. De Substitutionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Trebellianicam ex iis, quæ iustus fuerit restituere. Plura de hac quaestione vide apud Fachin. 5. *Controvers.* cap. 2.

4. Quemadmodum autem gravatus fideicommissio detrahit quartam Trebellianicam, ita gravatus legatis ultra dodrantem, id est novem uncias (omnis enim hereditatis cuiuscumque quantitatis in duodecim uncias à Jure distribuitur, totaque hereditas venit Assis nomine,) detrahit quartam Falcidiam, beneficio Legis Falcidiae. *1. tot. Tit. D. & Cod. & Institut. Ad Leg. Falcidiam.* Exceptis legatis piis, & nonnullis aliis, quæ deductionem illam non admittunt: de quibus latè DD. *ad l. In testamento cum Auth. seq. Cod. Ad L. Falcid.*

5. Denique observandum hic est, Episcopum de legatis Ecclesiae, in sua diocesi sita detrahere portionem Canoniceam (quæ respectu consuetudinis cuiusque loci varia est, *Glof. in c. Requisisti 15. in V. quartam hoc tit.*) prout præscribitur in *c. Officii 14. hoc tit. d. c. Requisisti*: nisi citra faudem legata fuerint Ecclesiae pro ornamentis, fabrica, cereis, luminaribus, vel aliis similibus piis causis, ut pro alendis pauperibus, maritandis, aut in monasterio collocandis puellis pauperibus, *c. ubi. hoc tit. ubi fusiis DD. sicut & in d. c. Officii* Vide & *Piassec. 2. p. Praxis Episcopalis cap. 5. art. 4. num. 40. & segg. &* quæ infra dicentur *ad Tit. De sepulchris. §. 6.*

§. IV.

De Substitutionibus.

1. Substitutio alia Directa, alia Indirecta, seu Obligua.
2. 3. Directa alia est Vulgaris, alia Pupillaris, eaque Tacita vel Expressa
4. 5. 6. Alia item Exemplaris, Reciproca, Compendiosa.

Potest verò testator plures gradus hæredum & institutionum facere, sed quælibet post primam vocatur Substitutio; quæ nihil aliud est, quam hæredis secundo gradu vel deinceps, in locum prioris, institutio.

1. Estque Directa vel Indirecta seu Obligua. Directa est quæ sit verbis directis seu quæ hereditas substituto deferretur directè & immediate à testatore, absque alicujus ministerio

qui illam alteri restituat, ut si testator dicat *Titius hæres esto, si Titius hæres non erit, Cæsus hæres esto.*

1. Indirecta est, quæ verbis sit indirectis, obliquis vel precariis, seu quæ hereditas substituto deferretur, per alterum, qui illi eam restituat, unde & Obligua & Fideicommissaria appellatur, ut si testator institutum a se hæredem roget, vel fidei ejus committat, ut hereditatem alteri restituat.

2. Directa vulgo dividitur in Vulgarem, Pupillarem, Exemplarem, Reciprocam & Compendiosam. Quibus addi potest Militaris. Vulgaris est, quæ concipitur in casum, quo institutus hæres non erit, sive quia noluerit, sive quia non potuerit: atque in unum casum concepta etiam alium comprehendit. Dicitur Vulgaris, quia à quolibet testatore fieri potest cuilibet; & per eam substitutus sit testator hæres.

3. Pupillaris est, quæ sit impuberi, in potestate testatoris existenti, nec per mortem ipsius in potestatem alterius recasuro, instituto in casum, quo hæres erit, & ante pubertatem decesserit: & per hanc substitutus non testatori, sed impuberi sit hæres. Utraque hæc substitutio est vel Expressa vel Tacita. Expressa est, quando testator exprimit conditionem, quæ omni substitutioni vulgari vel pupillari inest: videlicet, *Si institutus hæres non erit, aut Si filius meus infra pubertatem moriatur.* Tacita est, quando conditionem illam non exprimit, sed subintelligitur ex præsumptione legis, præsumens alem esse voluntatem testatoris. Vulgaris utraque exprimit adita hereditate; pupillaris verò non per additionem hereditatis, sed demùm cum pubes sit, cui pupillariter facta est substitutio. Continent autem se mutuò vulgaris & pupillaris, quando casus utriusque in eandem personam concurrere potest: ut in impubere, si ei vulgariter substituat, continetur tacita pupillaris.

4. Exemplaris est, quæ sit liberis furiosis aut mente captis; in casum, quo adhuc furiosi aut mente capti decesserint. Dicitur exemplaris, quia ad exemplum pupillaris, intuitu humanitatis, introducta est, *l. Humanitatis Cod. De impub. & aliu. substi.* Vnde quasi pupillarem quidem vocant. Et hoc modo etiam mater & avus maternus substituere potest.

licet

licet non pupillariter, quia exemplaris substitutio non dependet à patria potestate, ut pupillariter.

5. Reciproca, quæ & Breuiloqua dicitur, est, quando plures hæredes instituti sibi invicem substituantur, ut si testator dicat: *Cajum & Sempronium hæredes meos instituo, & eosdem in vicem substituo*. Dicta proinde Reciproca, quasi reflexa in se, & Breuiloqua quod brevibus verbis fiat.

6. Compendiosa est quæ plures quoad diversa tempora continet substitutiones, ut si dicat testator: *Instituo filium meum hæredem, & quando cumque deceaserit, substituo ei Cajum*. Unde distinguitur à Reciproca, quod illa contineat plures substitutiones quoad personas, pluresque similes substitutionum species continere possit; Compendiosa verò plures quoad tempora, respectu unius personæ & necessariò dissimiles, prout latius de his, & aliis discriminiibus, videre licet *Cels. & DD. add. cap. Raynutorius hoc tit.*

§. V.

Qui testamentum facere possint.

1. Prohibentur subjecti potestati alterius, filisfam, seruis, Religiosis.
2. Quidam ob defectum animi vel corporis.
3. Quidam ob crimen.
4. Clericus de bonis patrimonialibus testari potest.
5. Item de iis bonis, quæ industria sua acquisiverit.
6. Quæque vivendo parcius congrua sustentationi subtraxit.
7. De bonis intuitu Ecclesiæ quasi testari nequit.
8. Quatenus & quibus donare ex iis bonis possit.
9. Modis de consuetudine Clericis passim permessa facultas testandi.

Videamus nunc, qui testamentum facere, & testes in testamento esse possint. Testari possunt omnes, qui non prohibentur, l. 4. *Qui testam. fac. possunt*. Prohibentur autem quidam, vel quia potestati alterius subjecti sunt ut filiusfamilias, extra castrensè & quasi castrensè peculium, etiam consentiente patre,

D. eod. quia vult *Lex XII. Tab.* ut qui testatur sit paterfamilias, & de re sua testetur. Et testamentorum iura per se firma esse oportet, non ex alieno pendere arbitrio, l. *illa instit. 32. D. De hered. instituen.* Ideoque non obstat, quod filiusfam. consentiente patre donare possit causâ mortis, quia, cum donatio talis magis sapiat naturam cuiusdam contractus, ac alterius pendere arbitrio potest.

Similiter Religiosi professi, *Ant. Ingressi Cod. De sacros. Eccles. can. Quia ingredientibus, c. seqq. xix. qu. 3.* nisi ex concessione summi Pont. Unde *Covar. de testam. ad c. 2. h. t. n. 17. & 18. & ibid. Boet. Eponem. n. 22. Navar. in Commentario 2o de Regularibus n. 58.*

2. Servi item, l. 16. 19. & 20. § 7. *D. Qui testamentum fac. poss.* Quin etiam de statu suo dubitantes vel errantes, l. 14. 15. *D. eod.* Capti ab hostibus, §. *ult. Quib. non est permittum fac. testam.*

Vel prohibentur propter defectum aliquem, eumque vel animi, ut impuberes, mente capti, furiosi, prodigi, quibus est interdicta bonorum administratio; vel corporis, ut surdi & muti à nativitate; item cæci, nisi certa aliqua observatione, quam præscripsit Justin. Imp. in l. *Hæc consultiissima Cod. hoc tit.*

3. Vel denique prohibentur propter crimen, ut si quis commiserit crimen aliquod, cui à Jure annexa sit poena, qua ipso facto, sit intertabilis, l. *Is cui 18. & l. Cum lege 26. D. eod.*

4. Præcipua hic difficultas est de Clericis beneficiatis. Et dubium non est, quin de bonis patrimonialibus & quasi patrimonialibus testamentum facere possint, c. 1. c. 4. c. *Quia nos 9. c. Relatum 12. hoc tit.* quemadmodum & donare ea possunt inter vivos pro arbitratu suo, vel reservare con sanguineis, & vivere ex bonis Ecclesiæ, quantum vis divites sint, cum nemo teneatur propriis militare stipendiis, c. *Cum secundum 14. sup. de prabendis, Præcius 2 p. c. 5. art. 4 n. 45.* ne quidem Episcopus; qui tamen mensa victuque frugali, & suppellectili modesta uti debet. *Concil. Trident. Sess. 25. c. 1. de reformat.* servata ratione qualitaris, personæ, nobilitatis, gradus, & consuetudine loci: quandoque enim quod uni sufficere honestè potest, non sufficeret alteri, *can. Clericum, junctâ Glos. in V. necessitatem xx. qu. 1. Navar. de re dit. Eccles. qu. 1 n. 92.*

5. Pari modo testari Clericus potest de iis bonis